

[סגור חלון](#)

עשיתם רק הסכם ממון ולא צוואה? ילדיכם ישלמו מחיר יקר

בכל מקרה שאינו מקרה שגרתי של זוג נשוי עם ילדים משותפים, רצוי לערוך גם הסכם ממון וגם צוואה? ניתוח פסיקה

עו"ד רות דיין וולפנר 19/3/17

פסק דין שניתן לאחרונה בבית המשפט לענייני משפחה בחיפה מעלה על הפרק את סוגיית הירושה בהיעדר צוואה, סוגייה שעלולה להיות מסובכת יותר ממה שנראה במבט ראשון. באופן מפתיע, בישראל ב-2017 רבים עדיין מחזיקים באמונה התפלה לפיה עריכת צוואה מקרבת את קיצם, נמנעים מעריכתה ומכניסים לסחרור ולמלחמות את יורשיהם.

במקרה שלפנינו, עובד זר שנישא לאישה ב-2002 וב-2012 עזב את ישראל, לאחר שלא הצליח להאריך את אשרת השהות שלו. לאחר עזיבתו נפטרה האישה והאיש, שאפילו לא נטל חלק בהליך המשפטי שהתנהל סביב ענייני הירושה, זכה לרשת מחצית מעיזבונה. את המחצית השנייה ירשו שלושת ילדיה בחלקים שווים.

הילדים הגישו תביעה בה ביקשו להכריז כי הבעל אינו נמנה על ירשי אמם, כיוון שהנישואים היו פיקטיביים ונועדו לצורך השגת אשרת שהייה בלבד. אולם, בית המשפט דחה את התביעה וקבע כי הילדים לא הצליחו להוכיח שמדובר בנישואים פיקטיביים וכן נכשלו להוכיח כי לאמם הייתה כוונה להדיר את בעלה מעיזבונה. לדברי בית המשפט, האם הייתה יכולה לערוך צוואה ולקבוע למי היא מעוניינת להוריש את עיזבונה, אולם משלא עשתה כך ניתן צו ירושה על פי דין, לפיו יורשים שלושת ילדיה מחצית מעיזבונה ובעלה, העובד הזר שכלל אינו בארץ, יורש את המחצית השנייה.

חוק הירושה בעניין זה הוא ברור וקובע, כי בן או בת הזוג הנשואים למנוח בעת פטירתו יורשים מחצית מעיזבונה. במחצית השנייה מתחלקים כל ילדי המנוח בחלקים שווים. הסדר זה חל גם על ידועים בציבור שניהלו עם המנוח משק בית משותף.

אדם שנישא בנישואין פיקטיביים לצורך קבלת ויזה, או אדם שנפרד אך לא טרח להתגרש, יירשו את בני הזוג במצב של היעדר צוואה. ידועים בציבור שהחלו את יחסיהם לא מכבר, ואחד מהם הלך לעולמו במפתיע, יירשו מחצית מנכסי הנפטר על חשבון ילדיו. פשוט מאוד.

על רקע זה, מדהים לגלות שבשנת 2017 עדיין קיימת בורות בענייני צוואה, כאשר אחת הטעויות הנפוצות היא לחשוב שהסכם ממון פותר את הסוגייה ומקיים את רצון המנוח. ובכן, זו טעות שעלולה לעלות ביוקר.

הסכם ממון מגדיר במדויק את היקף הנכסים השייכים לכל אחד מבני הזוג, אולם בעת פטירה של אחד מהם הוא אינו קובע מי הם היורשים. לדוגמא, במקרה של ידועים בציבור שערכו הסכם ממון הקובע הפרדה רכושית מוחלטת, אחת הטעויות הנפוצות היא לחשוב שאם בת הזוג איננה זכאית לדבר לפי ההסכם ממון, היא לא תירש במקרה של פטירה. בעת פטירה ובהיעדר צוואה, חל חוק הירושה ולא הסכם הממון. גם הכנסת סעיף להסכם הממון הקובע כי אין כוונת הורשה, לא תועיל, מאחר שחוק הירושה קובע כי הגדרת יורשים תיקבע בצוואה בלבד.

בהיעדר אחד מהשניים, הסכם ממון או צוואה, יכולה לעמוד לבת הזוג או לאלמנה עילת תביעה גם מכוח חוק הירושה, ובכך לזכות במחצית מהעיזבון, וגם עילת תביעה רכושית כנגד היקף העיזבון. כלומר, בת הזוג יכולה לזכות ב-75% מהרכוש, אם תגיש תביעה ובה תטען כי היא שותפה במחצית מהנכסים של המנוח מכוח יחסי ממון או מכוח חזקת השיתוף. אם התביעה תתקבל, הרי שמחצית מהרכוש של הנפטר שייכת לה ולכן הוא לא יכול להוריש אותה לילדיו,

ואילו המחצית השניה של הרכוש תחולק בחלקים שווים בין, לפי חוק הירושה – חצי לה וחצי לילדיו.

אולי זה נשמע מסובך, אך הפיתרון הוא פשוט וקל: בכל מקרה שאינו מקרה שגרתי של זוג נשוי עם ילדים משותפים, רצוי לערוך גם הסכם ממון וגם צוואה. עריכת צוואה בלבד או עריכת הסכם ממון בלבד, לעולם אינם מספיקים במקרה של פטירה.

? הכותבת הינה עו"ד מומחית בדיני משפחה וירושה ובעלת האתר www.getup.co.il